

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Societatis Jesu ad S. Annam Aug. 1637

THEOGNIDIS

MEGARENSIS

SENTENTIÆ ELEGIACÆ,

cum interpretatione & Scholijs

ELIÆ VINETI.

ACCESSERVNT ET HORVM

Poëtarum opera Sententiosa:

Phocylidis

Pythagoræ

Solonis

Tyrtæi

Naumachij

Callimachi

Mimnermi

Eueni

Rhiani

Eratosthenis

Panyasidis

Lini

Menecratis

Posidippi

Metrodor

Simonidis.

Senariorum libellus.

Omnia in vsum Scholarum collecta, & ad verbum

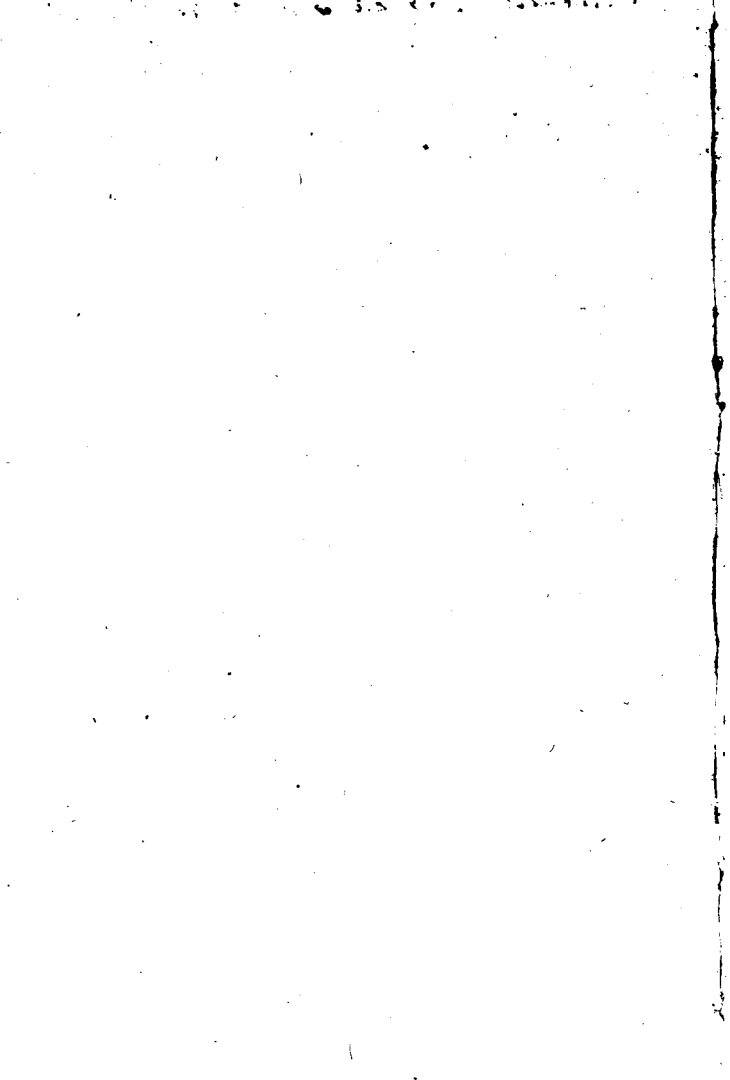
conuersa per IACOBVM HER-

TELIVM Curientsem.

Adiecta quoq; est omnium versio, Latino

Carmine à diuersis expressa.

Ὁὐ πρὸς δ' ἀπαλὸς ἐστὶν δεξιῶσαι καλῶς.

AMPLISSIMIS,
PIETATE, PRVDEN-
TIA, AC ERVDITONE
præstantissimis viris, D. Coss.
& Senatoribus Reipublicæ
Salueldensis, Dominis
ac Patronis suis obseruandis.

S. P. D.

Vandoquidem Viri amplif-
simi, nihil animis hominum
magis inhæret, quàm id, cui
à teneris consuescunt: idç
quod tenerum est, vt ait Se-
neca, proximis applicatur:
vniuersæ hominum societa-
tis permagni interest, vt ab incuntibus sta-
tim annis mortales optimis, quæ per totam
vitam vsui futura sint, assuescere discant.
Quia verò ætatis imbecillitate iuuentus ad
malum quàm ad bonum procliuior, minus
considerat profuturane an obfutura sint, quæ
tractat: opus est, vt per adultiores, quibus
cura eius qualicunç modo incumbit, à tur-
pibus ad honesta, à vitijs ad virtutum amo-
rem deducatur. Id autem nulla commodio-

E P I S T.

re via, quàm per liberalem institutionem, fieri potest. Tanta enim eius vis est in vtramque partem, vt nulla tam bona possit esse natura, quin illius quasi excolendæ cura intermissa, vitiosa reddatur: nulla item tam mala sit, quæ non ad frugem liberali ac fideli institutione redigatur. Proinde cum adulta hominum ætas ad omnia minus docilis tractabilisq; sit, quàm rudes illi iuuentutis anni, qui instar ceræ quamlibet impressionem facile admittunt: tum generosi mores, vt ille ait, imbuendi sunt, cum tener est animus: tum optimis assuescendum, eaq; discenda, quæ nec grandinem, nec vim, nec Iouem ipsum, vt Plato inquit, extimescant: quæ quoque cum naufrago salua enatare, nec à latronibus eripi queant, cum ad quæuis cereum adhuc est ingenium. Nam postquam annis iam quasi dirigit animus, partim ægrè, quorum praua consuetudine fuimus infecti, dediscimus: partim, quæ nescimus, non nisi maxima nobis inculcari difficultate possunt. Quò elegantissima metaphora hac respexisse videtur Ouidius:

*Quæ præbet latas arbor spaciantibus umbras,
 Quo posita est primum tempore, virga fuit.
 Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,
 Nunc stat in immensum viribus aucta suis.*

Hæc

D E D I C A T.

Hæc perita rerum antiquitas considerans, quæ nihil nõ egit, vt Respublicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent, iuuentutem, ceu seminarium totius hominum conuersationis, optimis quibusuis non tam artibus & disciplinis, quàm morum vitæq; præceptis imbuendam curauit. Non ignara, & sine literis rudes inertesq;, & cum literis parum vtiles fore homines, nisi honestati vitæ quàm primùm assuefierent. Plus enim deficere quàm proficere eum, qui doctrina proficit, & moribus deficit, præter Aristotelem, quotidiana docet experientia. Non autem quæuis temerè, & citra delectum, teneris puerorum animis obtrudi passa est: sed eos autores, qui & pietatem, & præcepta de morum virtutibus continerent, proposuit. In quorum autorum numero, Poëtæ, qui vel mira ingenij industria clarorum Virorum egregia facta in exemplum posteritati descripta reliquissent: vel quàm breuissimis, maximeq; illustribus sententijs doctrinam morum essent complexi, suo quodam iure facile primas obtinuerunt: vnde & nomen illorum in maximo cultu, maximaq; veneratione apud optimos quosuis extitisse non ignoramus. Plato, philosophiæ quidam sol, huiusmodi Poëtas non dubitat nunc deorum filios, nunc prophetas appellare. Et tantum

E P I S T.

abest, vt è Repub. sua eiecerit (quod ijs fecisse legitur, qui diuina poëtica arte ad lasciuiam, turpesq; amores abusi erant) vt & ipse testimonijs eorum vsus, & alijs exemplo suo præclarissima ipsorum monumēta euolendi autor fuerit. Sicut eius rei locuples testis est honestissima creberrimāque apud ipsum Solonis, Tyrtæi, Homeri, Hesiodi, & aliorum melioris notæ mentio. Socratem, qui ipsius Apollinis oraculo sapiens pronunciatum est, Euripide Tragico familiarissimè usum esse, nemo nescit. *Μυσῶν δὲ ῥάποντες καὶ αὐτῶν ἀγορεύεις* ab Hesiodo & Pindaro nuncupantur. Strabo autem lib. 1. de Situ orbis scriptum reliquit, veteres *πῶν πρῶτῳ ποιητικῶν*, vt omnium doctrinarum antiquissimam, philosophiam quandam perhibuisse. Quippe quæ à teneris nos vnguiculis ad viuendi rationes perducatur, mores atq; affectus edoceat, quæq; gerenda, declinandāue sint, quadam cantus suauitate præcipiat. Et quò magis suam erga huiusmodi *ἠθικῆς ποιητῆς* gratitudinem testatam redderent, iuuenesq; ad bonarum rerum studia, morumq; integritatem excitarent: statuis ac imaginibus eos honestari, poëmata ipsorum in publicis Deorum celebritatibus, alijsq; conuentibus recitari, optimasq; sententias templorum foribus, tanquam Deo dignas, imò ab ipsis Numi-

D E D I C A T.

Numinibus usurpatas, affigi, nec non aureis preciosisq; materijs insculptas ad omnem posteritatem conseruari curauerunt. Quemadmodum ex Platone, Xenophonte, Pausania, Plutarcho, Athenæo, alijsq; vetustissimis scriptoribus & iam dicta, & alia plura de Poëtarum excellentia & vtilitate cuius obuia sunt: nec patitur epistolæ angustia huc omnia referre. Etsi verò Christianæ professionis homines, sinceræ Religionis Pietatisq; studium non ab huiusmodi autoribus, sed ex sacrosanctæ Scripturæ fontibus petere debēt & possunt, vt quæ sola salutem & æternam beatitudinem per I E S V C H R I S T I veri Dei, vericq; hominis meritum credentibus paratam esse monstret, præceptaque ad Christianam vitam vtilia copiosissimè præscribat: tamen Poëtarum quoq; (qualium scripta iuuentuti proponimus) lectionem & usurpatam, & in non contemnēdo precio habitam, habēdamq; esse, grauissima sanctissimorum in Ecclesia Dei virorum exempla & auctoritates comprobant: quarum paucissimas, ob eos qui parum dextrè de Poëtis sentiunt, in medium proferre placuit. D. Paulum, electum illud Dei omnipotentis organum, Poëtarum libros euoluisse, & vt Clemens ait, ad ædificationem curamq; aliorum, testimonijs eorum vti nō erubuisse, Sacrarum literarum

E P I S T.

veritas testatur. Sic Act. 17. vbi Deum esse probat, Aratum vetustissimum poetam citat. 1. Cor. 15. ex Menandro Comico malorum consortia fugienda monet, quod prauis colloquijs boni mores corrumpantur. Cretesium mores Tit. 1. ex Epimenide vate Cretesi graphicè depingens ait: κῆρυξ ἀεὶ ψεύσαι, κακὰ δὴζία, γαστέρες ἀργαί. Gregorius Nazianzenus, ob excellentiam Theologus dictus, scriptis poetarum mirè delectatus est, & sacrorum carminum volumen posteritati reliquit: quod non solum priscis temporibus propositum est pueris, vt Socrates, Sozomenus, Orosius & Eutropius scribunt, verum etiam hodie à doctissimis Viris in delicijs habetur. Quid de Iohanne Chrysostomo Patriarcha Constantinopolitano sub Arcadio & Honorio Impp. Anno Christi 401. dicam, qui Aristophanis Comædijs etiam noctu propulvino usus est? Quid de Eustathio Thessalonicense, cuius etiam hodie eruditissimi in Homerum, ingeniorum fontem, Commentarij extant? Neque mihi hoc loco temperare queo, quo minus etiam D. Basilij Cæsariensis, cui virtutum splendor Magni cognomen peperit, verba adscribam, de eorum Poëtarum lectione, qui bonorum hominum dicta factaque narrassent: quales præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiodus, Theognis, Phocyl-

D E D I C A T.

cylides, Pythagoras, Solon, Tyrtaeus, & alij. Sic ergo in Admonitione ad adoleſcentes; quo pacto ex gentilium ſcriptis proficere queant, ait: ἐπὶ τὰς παρασκευὰς καὶ ποιηαῖς, καὶ λογοποιῖς, Ἐ ρήτορες, καὶ πᾶσι ἀνθρώποις ὁμιλητέον, ὅθεν ἀν μέλλῃ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφέλειά τις ἔσται. καὶ μετ' ὀλίγον: εἰ μὲν ἔν ἐσί τις οἰκφότης πρὸς ἀλλήλους τοῖς λόγοις, πρᾶργον ἀν ὑμῖν αὐτῶν ἡ γνῶσις γένοιτο: εἰ δὲ μή, ἀλλὰ τό γε παράλληλα θέντας καταμαθεῖν τὸ διάφορον ἔ μικρὸν εἰς βεβαίωσιν τῆ βελτίον.Ⓞ.

Hoc est: Poëtis & Oratoribus omnibus hominibus utendum, unde futura sit aliqua utilitas, quæ ad animæ faciat ædificationem. Et paulò post: Et si nostrorum sermonum atq; gentilium ulla est conueniëntia, nobis illorum valde conferet noticia: sin minus, eos saltem simul conferendo differentiam discere licebit, cū ad melioris optionem atq; delectum non parum comparatio, ualeat, & inferiora sæpe collata sint potioribus ornamento. Nec ab his dissentit Philo sapientissimus, dum libro de Agricultura, de puerorum studijs in hunc modum disserit: Φυτεύσω ἢ ταῖς μὲν ἐν ἡλικίᾳ παιδικῇ ψυχᾷς μοχλεύματα, ὧν ὁ καρπὸς αὐτὸς τιθωθήσεται. ἐστὶ ἢ ταῦτα, ἡ τῆς γράφῃ καὶ ἀναγνώσκῃ ἔυσοχ.Ⓞ. Πιπτήδευσις, ἡ τ

E P I S T.

παρὰ σοφοῖς ποιηταῖς ἀκριβῆς ἐρεῖνα, γεωμε-
τρία, καὶ ἡ περὶ τὰς ῥητορικὰς λόγους μελέτη, καὶ
ἡ σύμπασα τῆς ἐγκυκλίου παιδείας μαθητικὴ.

Quæ verba Latinis auribus sic sonant: Infe-
ram autem primùm in puerilis ætatis ani-
mas, surculos, quorum fructus ipsas enutriat.
Sunt autem hi, scribendi legendiq; certa in-
dustria, eorum quæ apud sapientes poëtas
habentur diligens scrutatio, geometria, ora-
torix facultatis meditatio, & vniuersa libe-
ralis musica. Atq; hæc quidem de Poëtarum
auctoritate & lectione paucis attigisse, non
planè ἐκ τῶν τῶν ἐλεῶν, sufficiat. Haud enim
parem humeris susciperem prouinciam, si ex
singulis Christianis scriptoribus (vt de genti-
lium myriadibus taceam) Poëtarum & lau-
des colligere, & osorum calumnijs occurre-
re conarer. Ego itaq; tantorum virorum iu-
dicio & consilio incitatus, iuuentuti, cuius
informandæ mihi quoq; cura incumbit, hæc
in parte, quod ad optimorum Poëtarum stu-
dium attinet, labore quidem duro, animo ve-
rò non ægro consulere studeo, cum hanc me-
am esse Spartam non ignorem. Mirificè .n.
peritæ rerum antiquitatis, quæ, vt Plato vult,
κρείττων ἅμα καὶ ἔγγυτιστα θεῶν ἐγγύστε, exemplum
sequi, & quantum par est, alijs ad idem faci-
endum autor esse placet. Hac de causâ, cum
labores nostros, quos in Comicoꝝ L. scrip-
tis

D E D I C A T.

ptis ab interitu vindicandis exhaustimus, bonarum literarum studiosis non ingratos animaduertentem: facile, nunquam satis laudati viri D. Iohannis Oporini, Compatris ac amici mei obseruandis. consilio acquieui, quo me, vt horum quoq; Poëtarum, quos hic damus, scripta collecta iuuentutis studijs communicarem, incitauit. Theognide ergo $\gamma\omega\mu\kappa\omega\tau\acute{\alpha}\tau\omega$, cum versione & doctissimis **ELIÆ VINETI** Annotationibus, ex arbitrio D. Typographi, præmissis, reliquorum autorum omnium scripta ex diuersis hinc inde autoribus congestimus, congesta fideliter interpretati sumus, & ad puerorum captum quàm proximè accommodauimus. Nec iuuenilibus ingenijs inutilem hanc nostram operam fore speramus. Castissima enim saluberrimaq; de moribus præcepta proponit, quæ vsum non pœnitendum in omnes vitæ huius partes, si rectè percipiuntur, sint allatura. Præterea Græcæ linguæ (quæ comptissima est in his autoribus) cum Latina collatio, non parum emolumenti ad vberiore eruditionis thesaurum comparandum adferret: ijs præsertim, qui aliàs viua magistri voce destituti, ipsi sibi præceptores esse in Græca literatura coguntur: vt plures commoditates, quas præter iuniores etiam adulti hinc haurire possunt, sciens præteream. Non parum

rum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iquit. Versionem Latino carmine, sui cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis videremur, subiecimus, vt Græcæ elegantia cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cortice in Græco studio natæ queunt. Non dum carmine reddita, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita vt quàm proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis varietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Senariorum insertus est, vt quàm absolutissimam de moribus, totaq; vita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poëtarum Opus teneris puero- rum animis proponeret.

Hunc autem nostrum laborem, Viri amplissimi, vobis inscribere, librumq; Scholæ vestræ consecrare, maximè necessarium duxi: tum, vt sub amplissimi nominis vestri patrocinio (quod quàm eximium erga bonarum artium cultores semper extiterit, manifestius est, quàm vt nostro præconio indigeat) tutus à maleuolorum, quorum plena sunt omnia, morsibus in communem iuuentutis usum prodiret: tum in primis, vt grati
tandem

D E D I C A T.

tandem animi indicium, licet exiguum, exhiberem pro innumeris Reipublicæ vestræ in me beneficijs. Cum enim puerilium studiorum partem non postremam Scholæ vestræ celeberrimè constitutæ, sub optimis præceptoribus M. CHRISTOPHORO HOFFMANNO, & IOHANNE TVMLERO, (D. CASPARE AQUILA primariam Ecclesiæ curam gerente) feram acceptam: gratitudinis officium videbatur requirere, tam pro his, quàm pro alijs civium vestrorum in me meritis, chartaceo hoc munusculo, cum aliud non esset, testatum omnibus reddere, memoriam humanitatis vestræ nondum apud me senuisse: si forte alij meo exemplo excitati meliora, nominiq; vestro amplissimo magis conuenientia darent, & tandem ἀχαρισίας turpissimum crimen à Christiano cœtu exulare inciperet. Etsi verò per se satis exiguum est munusculum hoc, nec dignum quod cum P. V. officijs conferatur: tamen, si pro vestro fauore erga liberalia studia & iuventutis honestam institutionem, offerentis animum respexeritis, nō minus gratum confido futurum, quàm si vel Colophonium aurum à me P. V. oblatum esset. Quæ spes ne me fallat, per eam, qua omnes φιλομάστες prosequi soletis, benevolentiam etiam atq; etiam oro. Deus opt. maximus, æternus

Pater

EPIST. DEDICAT.

Pater Domini nostri I E S U CHRISTI,
P. V. consilia & actiones ad sui nominis glo-
riam, & Ecclesiæ, Scholæque communem
salutem dirigat, vosque omnes in sui agni-
tione vera conseruet, Amen. Basileæ, ex
Ludo literario ad D. Petrum, 8. Calend.
Febr. Quo die, vt quidam volunt, ante an-
nos 1527. Paulus Tarsensis ad pœnitenti-
am reuocatus diuinitùs, hostili in Christia-
nos animo deposito, CHRISTI
dogmata amplexus est: quem-
admodum Lucas A&. 9. scripsit.

P. V.

deditissimus

Iacobus Hertelius
Curiensis.

ELIAS VINETVS

SANCTO LECTORI.

VM ocij plurimum Anno
superiore apud Franciscum
Sangelasium Engulismen-
sis Ecclesiæ Decanum, vi-
rum cùm generis splendo-
re, tum ingenij dexteritate
apprimè nobilem, nactus

fuissem: id totum, quantum per aduersam
valetudinem licuit, in iucundissima Græco-
rum Poëtarum lectione à me contritum est,
qua quidem in re consilium eorum lubens
secutus sum, qui antiquos scriptores eo le-
gendos ordine censent, quo & vixerunt, &
scripserunt: quòd recentiores à vetustiori-
bus semper habeant quidpiam, quod non fa-
cilè intelligas, nisi prius illos diligenter le-
geris. Perlectis igitur, quorum fuit copia, ve-
tustissimis quibusque, cuiusmodi sunt Ho-
merus & Hesiodus, Theognidem tandem in
manus sumpsi: cuius sententias licet graues
esse non dubitarem, eo tamen intellectu mihi
faciles fore sperabam, quòd crederem nihil
esse illuc quod à posterioribus, quos aliquan-
do legeram, non fuisset luculentius tracta-
tum. Verùm vix dum è portu solueram, cum
tot subitò emergunt scopuli, tot statim ob-
ortæ

ELIÆ VINETI

ortæ nubes, cœlúmque diémque eripiunt oculis, vt à proposito facilè his deterritus fuifsem: nisi cupido huius conficiendi æquoris me planè obstinata iam inde cepisset, ex quo primùm à præceptoribus meis, Aristotelis aliorumq̃ veterum scripta prælegi mihi cœpta fuerant, quæ huius Poëtæ sententijs veluti suauissimis flosculis inspersa essent.

Cum igitur pergere obfirmato prorsus animo certum esset, quæ ad tam difficilem periculosamque rem conficiendam conducere visa sunt, ea diligenter omnia adhibui, cuiusmodi sunt cùm variorum codicum, locorumque ex eodem autore ab alijs scriptoribus citatorum diligens collatio: tum syncerum & acre amicorum meorum, virorum doctorum, vnâ cum meo, iudicium: inter quos PETRVS PANÆTIVS, & IACOBVS GVPYLVS, facilè principes. Qua quidem diligētia abscisis, abiectis, transpositis multis, effectum tandem est, vt instituto satisfecerim meo, perlegerim bonum poëtam, eorumq̃ quæ in eo corrupta erant, bonam magnamque partem obiter castigauerim.

Cæterùm cum in eo totus essem, IOHANNI LODOICO TILLETANO, typographo diligentissimo, rem patefecì, cum in eius bibliopolium, quærendi ex eo exemplaris gra-

EPISTOLA.

ris gratia aliquando me contuliffem : quam
 vbi intellexiffet, rogauit veheméter, vt fi quid
 haberem in eum autorem, quem effet breui
 excufurus, communicarem: me fibi, ftudio-
 fifq; omnibus gratum facturum. Id autem
 perfacilè impetrauit ille, quando ineunte hac
 ætate huc veni, candide lector: cui in tuam
 gratiam publicandum tradidi, quicquid fuit
 noftri in Theognidem laboris, quem autorem
 vtinam tam totum reftituere omnino potuiffem,
 quàm cupiebam. Is enim tam deprauatus
 fuit, tam lacer, tam mancus, vt nulla dili-
 gentia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet
 vigilijs id præftare potuerim. Quæ res in cau-
 fa eft, vt in Latinum fermonem à me conuer-
 fum non habueris. Quod reliquum igitur hic
 defiderabitur, id ab alio interim dum fœlicius
 expectabis, noftro hoc labore, quantuluscun-
 que eft, fruaris, eumq; boni confulas
 velim. Vale, Lutetiæ. Calen-
 das Sextil. 1543.

B

THE.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

SOLONIS

Ex eodem.

*Ipse enim omnium rex & dominus est,
Et vel ex mortalibus nemo imperium tale habet.*

Eiusdem.

Omnibus hominibus obsura mens deorum est.

Eiusdem Solonis.

*Primum quidē Iouem dominumq₃ regemq₃ precamur,
Ut legibus his prosperū successum et gloriā largiatur.*

Apollo ad Solonem.

*In media naue gubernatoris munere
Subiens, multi Athenienses tibi aderunt adiutores.*

Eiusdem Solonis.

*Nūc autē Veneris et Bacchi munera grata mihi sunt,
Et Musarū, qua gaudio homines afficiūt et recreāt.*

Eiusdem.

Senesco autem semper multa discens.

FINIS RELIQUIARVM

Solonis.

EX TYRTÆO, DE VIR-
tute bellica.

AVDACIAE LAVS.

Non memorādus mihi uir, nec in precio habēdus
Seu uirtutis pedū seu gratia luētā: (uidetur:
Neg₃ si Cyclops habeat magnitudinem & robur,
Et currendo vincat Thracium Aquilonem:

Et

Σ Ε Ν Τ Ε Ν Τ Ι Α .

ὅκ τῷ αὐτῷ.

αὐτὸς γὰρ πάντων βασιλεὺς καὶ κοίρανος ἐστὶν
ἀθανάτων τε, ὃ δ' ἔτις ἐρήφωσ κρατῶ ἀλλῶ.
τῷ αὐτῷ.

πατὶ δ' ἀθανάτων ἀφανῆς νόσῳ ἀνθρώποισι.
τῷ αὐτῷ.

πρῶτα μὲν εὐχόμεθα δι' κρονίδη βασιλῆϊ,
θεσμοῖς τοῖςδε τύχῃ ἀγαθῇ καὶ κῦδος ὀπάσαι
δοτέλων πρὸς σόλωναι.

ἦσο μέσῃ κατὰ νῆα κυβερνητῶν ἔργων
εὐθυῶν, πολλοὶ τοὶ ἀθλευαίων Ἰπικεροι.
τῷ αὐτῷ σόλωναι.

ἔργα γ' κυπρογενῆς νῦν μοι Φίλα, καὶ διονύσθ,
καὶ μεσείων, ἀτίθησ' ἀνδράσιν εὐφροτιώσας.
τῷ αὐτῷ.

γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμεναι.

Τ Ε Λ Ο Σ Τ Ω Ν Σ Ο Λ Ω -
ν ο σ σωζομένων.

Ε Κ Τ Ω Ν Τ Υ Ρ Τ Α Ι Ο Υ ,

περὶ πολεμικῆς ἀρετῆς.

Ε Π Α Ι Ν Ο Σ Τ Ο Λ Μ Η Σ .

Ὅτ' ἂν μνησαίμεν, ἔτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα θεῖον,
ἔτε ποδῶν ἀρετῆ, ἔτε παλαισμοσύνης:
ἔδ' εἰ κυκλώπων μὲν ἔχει μέγεθός τε βίβλυ τε,
νικῶν γ' ἰσίων θεῖον βροχέων.

Et forma sit vel ipso Tithono prestantior,
 Et locupletior quam aut Midas aut Cinyras reges:
 Neque si Tantalidem Pelopem regno vincat,
 Linguamque Adraستي suauissimam habeat.
 Neque si gloria omnem preter bellicam fortitudinem habeat,
 Non enim vit bonus est in bello,
 Si non sustineat cadem videre cruentam,
 Et propius hostem stare cupiat.
 Hec virtus est, hoc optimum inter homines primum,
 Et maxime decorat virum iuuenem, a quo geritur.
 Commune hoc bonum est civitati, & uniuerso populo,
 Si quis vir progressus inter pugnantes in prima acie
 Costanter, turpisque fuga proximus obliuiscatur, (maneat,
 Vitam & animum patientem obiciens periculo.
 Anix etque ad mortem obeuntem proximum virum astans:
 Hic vir bonus est in bello.
 Statim vero hostium in fugas vertit phalanges
 Asperas, suaque industria prelii fluctus regit.
 Ipse autem in prima acie prostratus charam amittit vitam,
 Civitatem, & populos, & patrem honestans:
 Multis per pectus & scutum rotundum vulneribus,
 Et per thoracem ab anteriore parte sauciatus.
 Hunc vero lugent pariter iuuenes, senesque, (tur.
 Et graui desiderio tota civitas funus ipsius prosequi.
 Huius sepulchrum, et liberi inter homines preclari sunt,
 Itemque nepotes, & omne posterorum genus.

SENTENTIA.

ἔδ' εἰ τι θωροῖο Φυλὴν χαριέστερ' ἔειπεν,
 πλοῦτοίη ἢ μίδω κ' ἢ κινύραο πλέον:
 ἔδ' εἰ τανταλίδεω πέλποσ βασιλεύτερος εἴη,
 γλῶσσαν δ' ἀδρήστ' ἐμλιχόγηρην ἔχοι.
 ἔδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλεὺν θέριδος ἀλκῆς.
 ἔγ' ἄνθρωπος ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
 εἰ μὴ τετλαῖη μὲν ὄρων φότον αἰματούεντα,
 καὶ δῆϊων ὀρέγεται ἐγύθειν ἰσάμεν.
 ἦδ' ἀρετῆ, τόδ' ἀεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἀριστον,
 κάλλιστόν τε φέρην γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
 ζῶν δ' ἐσθλὸν τῆστο πώληί τε παντί τε δήμῳ,
 ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν περμάχοισι μὲνη
 ἠλεμέως, αἰχρᾶς ἢ φυγῆς ἑπιπάγχυ λάθηται,
 ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμεναι.
 θάρσυνη ἢ πεισῖν τὸν πλοῦσιον ἄνδρα παρσῶς:
 ἔτ' ἄνθρωπος ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ.
 αἴψα ἢ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
 τρηχέας, ἀπὸ δ' ἔαχεθε κῆμα μάχης.
 αὐτὸς δ' ἐν περμάχοισι πεισῶν φίλον ὤλεσε θυμὸν,
 ἄστυτε καὶ λαῖς καὶ πατέρ' εὐκλείσας:
 πολλὰ διὰ σέρνοιο καὶ ἀσπίδες ὀμφαλοέσσης,
 καὶ διὰ θῶρηκος πρὸθεν ἐληλαμέναι.
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι, ἦ δὲ γέροντες,
 ἀργαλίῳ ἢ πτόθω πᾶσα κέκηδε πόλις,
 καὶ τύμβος, καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρήσημοι,
 καὶ παῖδων παῖδες, καὶ γῆρας ἐξοπίσω.

† αἰ. κινύραο
 νύραο
 βάθος

Nunquam eius bona gloria interit, neq₃ nomen ipsius:
Sed quamuis sub terra sit, manet immortalis.

Quem se fortiter gerentem, manentēq₃, et pugnātem,
Propatria & liberis vehemens Mars peremerit.

Quod si effugerit fortē mortis longū inducentis soporē,
Et victoria potitus splēdidā gloriā pugna auferat,

Ipsū ex aq_{uo} omnes iuuenesq₃, senesq₃, colunt,
Multisq₃ incundis affectus ad orcum abit.

Senescens autem inter ciues pracellit, neq₃ quis illam
Ladere, nec irrcuerenter nec iniuste cupit.

Omnesq₃ in sedibus iuuenes simul & aequales
Loco cedunt ei, quiq₃ maiores nati sunt.

Huius igitur virtutis ad summū peruenire, nunc ali-
nitatur animo, non remittens bellum. (quis

Eiusdem : aliās Callini.

Quamdiu torpetis? quando strenuam habetis animam
O iuuenes? an non veremini vicinos,

Ob tantam ignauiam? In pace autem vobis videmini
Sedere : sed bellum totam regionem infestat.

Quin scutum aliquis arte in pralio hosti obtendat:
Et aliquis moriens ultimo iaculum emittat.

Honori enim est & ornamento viro, pugnare
Propatria & liberis & tenera uxore

Aduersus hostes. Mors autem aderit, quādo cunq₃,

Parce destinauerint. Sed age qui spīā rectā pergat
Extensio in altum gladio, & sub scuto forte pectus

Foveat

SENTENTIAE.

ἔδέ ποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται, ἔδ' ὄνομ' αὐτῶ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς περὶ εἰὼν γίγνεται ἀθάνατος,
 ὅν τιν' ἀρετεύοντα, μένοντά τε, μαρνάμενόν τε
 γῆς περὶ καὶ παίδων θέρῃ. Ἀρης ἐλέση.
 εἰ ἢ φύγοι μὲν κῆρα τανηλεγέῃ. Θανάτοιο,
 νικῆσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλοι,
 πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι, ἠδὲ παλαιοί,
 πολλὰ ἢ τερπὰ παθῶν ἔρχεται εἰς αἰδῶ.
 γηράσκων δ' ἀσπίσι μεταπρέπῃ, ἔδέ τις αὐτὸν
 βλάβηεν, ἔτ' αἰδῶς ἔτε δίκης ἐθέλει.
 πάντες δ' ἐν θάκοισιν ὁμῶς νέοι, οἳ γε κατ' αὐτὸν
 εἰκοσ' ἐκ χώρας, οἳ τε παλαιότεροι.
 ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκίεσθαι
 πειράσθω, θυμὸν μὴ μεθίεις πολέμου.
 τῶ αὐτῶ, ἢ Καλλίνος.
 μέγρις τὼ καλὰ κείθε; πότ' ἄλκιμον ἔχετε θυμὸν,
 ὦ νέοι; ἔδ' αἰδέσθ' ἀμφιπερικλύονας,
 ὠδὲ λίω μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ ἢ δοκῆτε
 ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμῷ γαῖαν ἀπασαν ἔχει.
 * εὐνύ τις ἀσπίδα θείσθω ἐναντιβίως πολεμίζων.
 καὶ τις δαπνησκὼν ὕσατ' ἀκοντισιάτω.
 τιμῆεντε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
 γῆς περὶ καὶ παίδων, κεριδίης τ' ἀλόχε
 δυσμενέσιν. Θάνατος δέ ποτ' ἐσθλαὶ ἀππότε κεν δὴ
 μοῖραι ἐπικλώσασ'. ἀλλὰ τις ἴθυσ' ἴτω,
 ἔγχος ἀναχόμενος, καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
 ἔλσας

*Hunc
 hexa-
 metrū
 D. Ca-
 merari
 us de
 suo sup-
 pleuit.

Foueat, cùm primùm incipit committi pugna.
 Non enim mortem effugere fatale est
 Virũ, neq; si à maioribus immortalib. genus ducat.
 Sape quis elapsus è pugna sonituq; telorum
 Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.
 Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus:
 Illũ uero magnus et prauus deslent si qd passus fue-
 Vniuersus enim populus virum fortem desiderat (rit.
 Defunctum, uiuentem uero instar semidei colt.
 Nam coram intuentur illum uelut turrim:
 Quippe solus multorum aequat facinora.

Eiusdem.

Veruntamen Herculis genus inuictum estis:
 Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis.
 Nec hominum turbam sformidetis, aut metuatis,
 Quin rectà quisq; hostibus scutum obuertat
 Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
 Sed solis splendori gratum subiturus fatum.
 Nostis enim quàm grauia sint Martis luctuosi opera,
 Nostis etiam impetum permolesti belli.
 Et quandoq; fugistis ipsi, quandoq; alios fugastis,
 Iuuenes, utrunq; satis experistis.
 Nam ex illis qui audent una persistentes
 Cominus in hostes aduersos impetum facere,
 Perpauci occidunt, retroq; seruant populum:
 Timidorum autem uirorum omnis perit uirium.

ἔλασας τὸ πρῶτον μιγνυμένε πολέμα.
 ἔγάρ πως θάνατόν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶ
 ἀνδρῶν, ἐδ' εἰ προγόνων ἢ γενεῶν ἀθανάτων.
 πολλάκι δηϊότητα Φυγῶν καὶ δ' ἄπον ἀκόντων
 ἔρχεται, ἐπ' οἴκω μοῖρα κίχεν θανάτῃ.
 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ ἔμπας δῆμῳ φίλος, ἐδὲ ποθήνος ἰ
 τὸν δ' ὀλίγος σθένος, καὶ μέγας, ἦν τι πάθη.
 λαῶν γ' ἔμπαντι πόθῳ κρατερόφρον' ἀνδρῶς
 θηήσκοντ', ζῶων δ' ἄξι' ἡμιθέων.
 ὡπερ γὰρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶσιν,
 ἔρδει γ' πολλῶν ἄξια μὲν ἰών.
 τῷ αὐτῷ.
 ἀλλ' Ἡρακλῆ' γ' ἀνίκητον γῆ' ἐστὶ ἰ
 θάρσειτ', ἔπω ζεὺς αὐχένα λόζον ἔχει.
 μηδ' ἀνδρῶν πλεθρῷ δ' ἡμαίνετε, μηδὲ φοβεῖσθε,
 ἰθὺς δ' ἐς προμάχης ἀσπίδ' ἀνῆρ ἔχετω,
 ἐχθρῶν μὲν ψυχρὸν θέμιμος, θανάτῃ ἢ μελαίνας
 αὐγαῖσιν κῆρας ἡλίοιο φίλας.
 ἴτε γ' ὡς ἄρεως πολυδοκρῦτ' ἔργ' ἀρίδηλα,
 εὖ δ' ὀργλῷ ἐδάητ' ἀργαλεὺς πολέμα.
 καὶ μετὰ φεύγοντων τε διωκόντων τ' ἐγένεσθε,
 ὡ νεοί, ἀμφοτέρων δ' εἰς κήρον ἠλάσατε.
 οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
 ἐς τ' αὐτοχρηδίῳ καὶ προμάχης ἰέναι,
 παυρότεροι θηήσκουσι, σάβασι ἢ λαὸν ὀπίσσω ἰ
 τρισάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπὸ λωλ' ἀρετῆ.
 ἔδ'

*Vix autem aliquis verbis explicare possit,
 Quanta incurrat mala vir qui se turpiter dederit,
 Ignominiosum namq; est tergum sauciare
 Viri fugientis in aduerso praelio.
 Turpe quoq; est cadauer in puluere prostratum,
 Aq; tergo hasta cuspide vulneratum.
 Sed progressus quispiam maneat firmus utroq; pede
 Terra infixo, Labia dentibus pramordens:
 Femora & tibias inferne, nec non pectus humerosq;
 Lati clypei umbone contegens.
 Dextra vero manu validam hastam torqueat,
 Terribilemq; in capite cristam excutiat.
 Fortia aggrediens facta discat bellare,
 Nec a telis procul absit clypeum gerens.
 Sed congregiendi quispiam, cominus longa hasta
 Vel gladio percussurus, socium sibi accipiat:
 Pedem pedi iungens, clypeumq; clypeo admouens,
 Nec non cristam crista, galeamq; aptans galeae,
 Pectoriq; obuerso pectore contra hostem pugnet,
 Vel gladij capulo, vel hasta praelonga arrepta.
 Vos aut leuis armaturae milites sub scutis aliunde alij
 Trepidantes, grandibus pugnate lapidibus,
 Hastasq; laeues contorquete in hostes,
 Vestram prope armaturam permanentes.
 Eiusdem.
 Praclarum est, in prima acie si occidat*

ἔδ' εἰς δ' ἂν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσφεν ἕκαστα,
 ὅσ' ἀναισχρὰ πάθη, γίνεσθαι ἀνδρὶ κακὰ.
 ζεγγαλέον γὰρ ὄπισθε μείλαφρονόν ἐστι δαίζων
 ἀνδρὸς Φεύγοντος δήϊω ἐν πολέμῳ.

αἰσχρὸς δ' ἐστὶ νέκυς κατακείμενος ἐν κινήσει
 νῶτον ὄπισθ' αἰχμῇ δερὸς ἐληλαμένῳ.

ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισι
 σφριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλ' ὀδῶσι δακῶν:

μηρὸς τε κνήμας τε κάτω, καὶ σῆρνα καὶ ἄμβας
 ἀσπίδ' εὐρείης γαστρὶ καλυψάμεν.

δεξιτερῇ δ' ἐν χειρὶ τινασέτω ὄβριμον ἔγχ',
 κινεῖται ἢ λόφον δφνὸν ὑπὲρ κεφαλῆς.

ἔρδαν δ' ὄβριμα ἔργα διδασκείδω πολεμίζων,
 μηδ' ἐκτὸς βελέων ἐσάτω ἀσπίδ' ἔχων.

ἀλλὰ τις ἐγγυὲς ἰῶν, αὐτοσχεδὸν ἔγχει μακρῶ
 ἢ ξίφει ἐτάζων δήϊον ἀνδρὶ ἐλέτω:

καὶ πόδα παρ ποδὶ θεῖς, καὶ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ' ἐρείς
 ἐν ἢ λόφον τε λόφῳ, καὶ κινέλω κινέῃ, (σας,

καὶ σῆρνον σῆρνω πεπαλημένος ἀνδρὶ μαχεσθῶ,
 ἢ ξίφειος κώπλω, ἢ δόρυ μακρὸν ἐλών.

ὑμεῖς δ' ὦ γυμνήτες ὑπὸ ἀσπίδος ἄλλοθεν ἄλλῳ
 πλώσοντες, μεγάλοις βάλλετε χερμαδίοις,

δῖρασί τε ξεσοῖσιν ἀκοντίζοντες εἰς αὐτὰς,
 ταῖσι πανοπλίαις πλησίον ἰσάμενοι.

τῆ αὐτῆ.

τιθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πεισύνται.
 N ἀνδρ

Vir bonus , pro patria sua pugnans .
 At qui urbe sua pinguibusq; aruis relictis
 Mendicare cogitur , omnium est miserrimus ;
 Cum chara matre uagans , & sene parente ,
 Cumq; paruulis filijs , & adolescentula uxore .
 Inuisus namq; erit ad quoscunq; peruenerit ,
 Indigentia victus & odiosa paupertate .
 Genus suum infamat , & formam decoraq; turpat ,
 Omnis generis anxietas , & mala eum sequuntur .
 Tandem sic errantem hominem nulla (decori) cura
 Afficit , nec pudor ullus in posterum est ei .
 At nos animo forti pro terra hac pugnemus , & pro li-
 Moriamur , nequaquam uita parcentes . (beris
 O iuuenes , arcte inuicem iuncti pugnate ,
 Neq; turpis fuga , aut timoris initium facite .
 Sed magnum fortemq; concipite animo impetum :
 Nec pugnantes aduersus hostes uita ratione habete .
 Veteranis autem , quorum genua non amplius sunt agi-
 Grandenis relictis ne fugite . (lia,
 Torpe enim est , si in prima acie prostratus
 Iaceat ante iuuenes uir senior ,

† Fortè Candidum iam habens caput , barbamq; canam ,
 Animam efflans fortem in puluere ,
 Cruenta charis manibus pudenda tegens ,
 Qua oculis inueri & turpe & indignum est ,
 Et denudata corpora : † iuuenes autem prorsus decet ,

Σ Ε Ν Τ Ε Ν Τ Ι Ε .

ἄνδρ' ἀγαθόν, περὶ ἧ πατρὶδὶ μαρνάμενον.
 τὴν δ' αὐτῆ προλιπόντα πόλιν καὶ πόλιν ἀρχεῖς
 πτωχεύει, πάντων ἔς' ἀνιηρότατον·
 πλαζόμενον σὺν μητρὶ Φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι,
 πασιίτε σὺν μικροῖς, καρδίῃ τ' ἀλόχῳ.
 ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσεται ἔς κεν ἴκηται,
 χρησμοσύνη τ' εἰκῶν καὶ συγερῆ πένι.
 αἰχμώετε γένεθ', κατὰ δ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
 πᾶσα δ' ἀθυμία καὶ κακότης ἔπεται.
 εἴθ' ἔτως ἀνδρὸς τρι ἀλωμένε εἰδεμί ὄρη
 γίγνεται, ἔτ' αἰδῶς εἰς ἐπίσω τελεῖθαι.
 θυμῷ γῆς περὶ τῆσδε μαχώμεθα, καὶ περὶ παίδων
 θνήσκωμεν, ψυχῶν μηκέτι φερόμενοι.
 ὠβέοι ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
 μηδὲ φυγῆς αἰχρᾶς ἀρχετε, μηδὲ φόβου.
 ἀλλὰ μέγαν ποίειτε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμῷ,
 μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι,
 τῆς ἧ παλαιότερες, ὧν ἔκετι γένιατ' ἐλαφρὰ,
 μὴ καταλείποντες φεύγετε τῆς γεναιῆς.
 αἰχρῶν γὰρ δὴ τῆτο μετὰ προμάχοισι πρῶντα
 κείσθ' ἐπὶ δένειων ἀνδρῶν παλαιότερον,
 ἤδη λώκον ἔχοντα κάρη, πολίον τε γένον,
 θυμῶν δόποπνεῖοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ.
 αἰματόεντ' αἰδοῖα Φίλαις ἐν χερσὶν ἔχοντα,
 αἰχρὰ τὰ γ' ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσητὸν ἰδεῖν,
 καὶ χροῶν γυμνωθέντα, νεοῖσι ἧ πάντ' ἐπέοικεν,

N A V M A C H I I

*Ut pubertatis flos sit eis pulcher *.*

*Viris quidem mortalibus, et mulieribus visu amabilis
Est, vivus adhuc, strenuus aut, si in prima acie ceci-
Sed progressus ad pugnam quasi mæeat utroque, pede (derit-
Terra infixo, labia dentibus premordens.*

F I N I S C A R M I N V M

Tyrtæi.

E X N A V M A C H I I S C R I -
ptis sententiæ.

P*ulchrum sanè est, corpus castum habere, inta-
Etamq, manere.*

*Virginem, & puris semper cogitationibus delectari:
Nec onus circa laboriosa illa gestantem,
Neq, dolores trementem suspiriosos Lucina:
Sed permanere quasi reginam imbecillium mulierum,
Oculum anima splendidum ad eam vitam erigendo,
In qua gloriosa veraq, sunt nuptia, ubi commixta
Diuinis verbis lumine plenas meditationes parit.*

*Quod si te aliena vita desiderium capit,
De ista quoq, præsciens dicam, quò te oporteat conficere
Navigationem, ut aiunt, secundam animo lato.*

*Hic tibi sit maritus, quem parentes decreverint:
Et si fuerit prudens, felicissima es: sin aliter
Virum sortita fueris, ferre & ipsum oportet.*

Sed

SENTENTIA.

ὄφρ' ἄρα τῆς ἥθης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχη.
 ἀνδράσι μὲν θνητοῖσι· ἰδεῖν, ἐρατὸς ἢ γυναιξί
 ζῶς ἔων, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεισῶν.
 ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μιν ἔτω ποσσὶν ἀμφοτέροισι
 σφριχθεὶς ὅππῃ γῆς, χεῖλος ὀδῶσι δακῶν.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ

Τυρταίει.

ΕΚ ΤΩΝ ΝΑΥΜΑ-

χίς, γινωμικά.

Κ Ἄλὸν μὲν, δέμας ἀγνὸν ἔχον, ἀδμητὰ τε μῦθον
 παρθενικῶ, καθαροῖσι τ' αἰὲ μελιδήμασι χαίρει·
 μήτε βαρὺλήτων λαγόνων πῆρι φόρβον ἄγασαν,
 μήτε πόνον τρομέσσαν ἀγύστονον εἰλειθήης·
 ἀλλ' ἦοδαι βασιλίαν ἀφαιρῶν θηλυτεράων,
 ψυχῆς ὄμμα φαῖνον ὑπὲρ βιότοιο χέσσαν,
 ἔθθα γάμοι κεδνοὶ καὶ ἀληθείες, ἔθθα μιγῆσαι
 θεωπεσίοις ἐπέεσι νοήματα φάεα τίκται.
 ἢ δέ σε καὶ ξυνοῖο πῆρι βιότοιο κηχάνει,
 καὶ τῆτο προδαεὶς ἐρέω, πῶς χεῖ σε περῆσαι
 τὸν πλῆν, ὡς φασιν, τὸν δεύτερον εὐφροσι θυμῶ.
 ἔσω σοὶ πόσις ἔτος, ὃν ἂν κρῖνωσι τοκῆες·
 κἂν μὲν ἐπὶ πινυτὸς σὺ μακαρτάτη· εἰ δέ κεν ἄλλως
 ἀτέρα μοιρήσαιο, φέρεν καὶ τῆτον ἀνάγκη.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

S E N T E N T I A E.

Apollo ad Sologem:

*Puppe gubernator media stans dirige cursus:
Subsidio multi venient, ne differ, Athenis.*

Eiusdem Solonis.

*Grataq; sunt Veneris nobis, & dulcia Bacchi,
Quaq; viris Musæ munerata latq; ferunt.*

Eiusdem.

Dum propero ad senium, discere multa libet.

Finis carminum Solonis.

E T Y R T A O, C L A V D.

Monfello interprete.

Non ego vel cursus, vel clara nomine lucta,
Commemorare virum nec celebrare velim:

*Nec si corporeis Cyclopa viribus aquet,
Et celere currens anteuolet boream:*

*Nec si Tithono fuerit formosior ipso,
Sitq; Mida longe ditior, aur Cinyra:*

*Nec si vel Pelope audaci magis regius esset,
Linguaq; Adrastæo plena lepore fluat:*

*Nec si laus omnis foret huic, nisi bellica virtus:
In bello quoniam strenuus esse noquit,*

*Si non sustineat cadem spectare cruentam,
Conferat & denso primus in hoste manum.*

*Illam quidem virtus, atq; optima premia ferri
A iuueni ingenti nec sine laude solent.*

*Spes & fida salus populi est totius & urbis,
Qui primas inter continua arma gerit:*

Nec

Nec fugere omnino didicit, nec vertere terga,
 Audaci est animo: cuncta pericla subit.
 Hortaturq; mori focium, & discrimina ferre,
 Ille vir in bello strenuus vnus erit.
 Iamq; hostile premens magna vi contudit agmen,
 Rexit & arbitrio nobile Martis opus:
 Ac tandem occubuit confossus in ordine primo,
 Nobilitans patriam, nobilitansq; patrem,
 Postquam ictus crebros dissecto vmbone recepit,
 Vndiq; vulneribus saucia membra gerens.
 Illum omnes pariter deslent iuuenesq; senesq;
 Et summa exequias vrbs pietate facit.
 Multus honos tumulo, natisq; rependitur eius,
 Et soboli illorum, qua genus inde trahet.
 Non decus illius, celebris nec fama peribit:
 Immortalis enim est, sit licet in tumulo,
 Quisquis in arma tuens, nec sauo à Marte recedens,
 Pro patria & nativ fortiter occiderit:
 Si verò incolumis mortem vitarit acerbam,
 Rettuleritq; suo parta trophaea manu.
 Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;
 Et bona percipiens plurima latus obit:
 Affectus senio toti gratissimus vrbi est,
 Prorsus & hunc ipsum ledere quisq; cauet.
 Turba senum iuuenumq; loci concedit honorem,
 Nullus & aequalis se equiparare velit.
 Ergo aliquis tanta virtutis tangere culmen
 Conetur, toto pectore bella petens.

S E N T E N T I Æ.

Eiusdem, vel Callini.

O iuuenes, quid vult sibi tanta ignauia? vbinam

Sunt animi? num de finitimis rubor est

Segnitiam ob vestram? securam pace potiri

Creditis: at bello patria tota tremit.

Quilibet audacter mauortia surgat ad arma:

Atq; aliquis moriens vltima tela vibret.

Pro patria pulchrum est, natisq; & coniuge chara

Pugnare, & valida bella ciere manu.

Mors aderit, cum fata volent, iam quis mihi rectè

Prodeat in pugnam, cum citò coëpta fuit,

Tollens terribili gladium virtute, tegensq;

Fortia prægrandi pectora sub clypeo?

Effugere haud vlli mortem conceditur, etsi

A' superis ortum duceret ipse suum.

Sæpe quis à bello, telisq; reuersus, & hoste,

Repperit in proprijs adibus exitium:

Nec tamen hic gratus populo est, nec amabilis vlli:

Illum autem deflet cum iuniore senex.

Quippe sui desiderium post fata relinquit

Fortis, at in vita est semideo similis.

Conspicitur siquidem veluti fortissima turris:

Nam quæ multi agerent, omnia solus agit.

Eiusdem.

Alcida sed enim genus insuperabile, forti

Est animo: nondum flexa Iouis facies.

Vos ne turba virum, densus ne terreat hostis:

Omnis in aduersos obuia tela gerat.

Inuisamq; adèò statuens abrumpere vitam,

Præci-

TYRTÆI

Precipiti cursu malit obire semel.
 Noſtis enim quàm sint horrentia praelia Martis,
 Noſtis & armigera quanta ſit ira dea.
 Terga cecidiſtis partim, partimq; fugati
 Eſtis, & experti ſcitis vtrunq; ſatis:
 Qui perſtant ſimul, & primi certamina tentant,
 Audentes animo cominus arma ſequi.
 Per pauci moriuntur; & à tergo agmina ſeruant:
 Aſt hominis timidi gloria tota perit.
 Vix mala quis verbis perſtringere ſingula poſſit,
 Qua vit, qui in bello turpia geſit, habet:
 Nempe ingens ignominia eſt, fugitare parantis
 Lethali gladio terga ſecare viri:
 Turpe & puluerea ſtratum tellure cadauer,
 Dorſa gerens crebris ſaucia vulneribus.
 Progrediens aliquis maneat pede firmus vtroq;
 In terra, ſtriſto dente labella premens:
 Et latum obijciens clypeum protendat ad iſtus,
 Qui femora atq; humeros, peſtus & omne tegat:
 Atq; manu dextra robuſtam torqueat haſtam,
 Et ſummo pendens vertice criſta tremat.
 Fortiter arma mouens, bellandi exerceat artem:
 Nec procul à telis perſtet habens clypeum.
 Congrediens aliquis gladium vibrando, vel haſtam,
 In pugnam, ſocium cominus accipiat.
 Cum pedibusq; pedes, cum ſcutis ſcuta coaptans,
 Cum criſta criſtam, cum galea galeam:
 Et peſtus iungens cum peſtore, pugnet in hoſtem,
 Siue tenens haſtam, ſiue tenens gladium.

S E N T E N T I A.

At vos, qui lenibus nudi trepidatis in armis,
 Grandia praeualida mittite saxa manu:
 Atq; hostes contra teretes torquete sagittas:
 Nec quis ab armatis ausit abesse viris.

Eiusdem.

Gloria magna viri est, qui primas ante phalangas
 Occubuit, patria nomine bella gerens.
 At miserum est, aliquis patria cum pulsus & agris,
 Mendicans victum quaerit vbiq; suum,
 Et chara cum matre, sene & genitore vagatur,
 Vxorem iuuenem & pignora parua trahens.
 Namq; odiosus erit, quamcunq; migrarit in urbem,
 Vt qui pauperiem per graue gestet onus,
 Et genus infamat, & forma turpat honorem:
 Denique & anxietas & dolor omnis adest.
 Atq; viri tandem per tot discrimina tracti
 Quis pudor? aut quae animum tangere cura potest?
 His nos pro patria, & natus moriamur in armis,
 Nec vitam metuat perdere quisq; suam.
 O iuuenes propè conferti Mauortis obite
 Prælia, nec turpi vertite terga metu:
 Audaces quin este animis, & pectore forti,
 Inter pugnandum nec sit obire graue.
 At queis iam nec membra vigent, & quassa pedum via,
 In bello pudeat deseruisse senes.
 Infame hoc & turpe nimis, iuuenum ante cateruas,
 Inprimis senior si cadat agminibus:
 Canos iamq; gerens barba, capitusq; capillos,
 Exhalans animam pulueream per humum:

Atq;

NAVMACHII

Atq³ tenens manibus resperſa cruore pudenda,
 Cernenda iratis non niſi luminibus:
 Omnia perſimilis iuueni, conamine magno
 Vt pubertatis flos ſibi detur, agit.
 Ille oculis hominum gratus, dum viuit, habetur:
 Strenuus at primis caſus in agminibus.
 Progrediens aliquis maneat pede firmus utroq³
 In terra, ſtricto dente labella premens.

ENAVMACHIO, SIMAVAL-
 lamberto interprete.

Expertem veneris ſatius manſiſſe, pudore
 Indomito, & puris meditari gaudia curis:
 Atq³ vtero nullum grauidanti tollere pondus,
 Lucina & duros non formidare labores.
 Aſt in ſæmineo reginam accumbere cætu,
 Mentis eò vita mittentem lumina, verum
 In qua connubium pulcrumq³ iūgatur, & in qua
 Diuinis claros monitis parit obſita ſenſus.
 Quòd ſi te ignota vite ſubit alta cupido,
 Dicam equidem prudens, qua tu ratione ſecundis
 Hanc ducas nauem ventis, ac pectore lato.
 Hic tibi ſit coniux quem decreuere parentes.
 Viues, ſi fueris prudentem naçta beatè:
 Sin ſecus, hunc animo fas eſt tolerare libenter.
 Quòd ſi quid ſuadens prudenti fuderit ore,
 Obſequitor: morum nec ſit diſcordia, blandis
 Ac potius verbis triſtes huic exime curas.
 Eſt indignanti conſux doctrina maaito,
 Ille foris tractet qua poſſit munera rerum:

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

S E N T E N T I A.

Eiusdem.

*Quod cum sis, nihil asserere stabile
tibi videris hominem, certa
aetatis promitte. etenim
a volucris res in morem
stantia rotat humanas.*

Eiusdem.

Nullus expertus criminis, nec mortis est.

Eiusdem.

Quod prima fugias, fata non fugies tamen.

Eiusdem.

*Quod ut casus cor memoriam non supra
tenebis, si cor habeamus, diem.*

F I N I S.

L I P S I A E

Iohannes Rhamba excudebat

Anno

M. D. LXXVI.